

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 2007 Nr. 211

A. TITEL

Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de exploitatiefase van de lanceervoertuigen Ariane, Vega en Sojoez vanaf het Ruimtevaartcentrum in Guyana; Parijs, 30 maart 2007

B. TEKST¹

Declaration by certain European Governments on the launchers exploitation phase of Ariane, Vega, and Soyuz from the Guiana Space Centre

The Governments of the States parties to this Declaration, hereinafter referred to as “Parties”,

Considering the Arrangement signed on 21 September 1973 between certain European governments and the European Space Research Organisation concerning the execution of the Ariane launcher programme, and in particular Articles I, III.1 and V thereof, which provide for a new arrangement setting out the content of the production phase of the Ariane programme,

Having regard to the Convention for the establishment of a European Space Agency (hereinafter referred to as “ESA” or “the Agency”), which was opened for signature on 30 May 1975 and entered into force on 30 October 1980 (hereinafter referred to as the “ESA Convention”),

Considering that the ESA launcher programmes are primarily focused on research and development activities and that the Ariane and Vega launch systems developed within the framework of the Agency (hereinafter “the ESA developed launchers”) contribute to securing the guaranteed access to space for Europe,

---

¹ De Duitse en de Franse tekst zijn niet afgedrukt.

Considering that by virtue of its Resolution ESA/C/XXXIII/Res. 3 of 26 July 1979, the Council of the Agency agreed that production was to be entrusted to an industrial structure,

Recalling that certain European Governments have agreed, since 14 April 1980 and until the end of 2008, through the Declaration on the Ariane launcher production phase and its subsequent renewals and extensions (hereinafter referred to as “Ariane Production Declaration”), that the Ariane launcher production phase is conducted by an industrial structure and that the Agency shall carry out, in conformity with Article V.2 of the ESA Convention, the operational activity associated with the Ariane launcher production phase,

Considering that the Agency, through the adoption of several Council Resolutions, has accepted to carry out such mandate,

Recalling that for the execution of the above mandate, the Agency has entered into a Convention and its Riders with Arianespace, as defined in the following paragraph, which has been subsequently renewed and extended, and through which Arianespace has agreed to carry out the manufacturing, marketing and launch of the Ariane launcher, for peaceful purposes in accordance with the provisions of the ESA Convention,

Considering that the Arianespace group is presently formed by the companies Arianespace Participation S.A. and Arianespace S.A., both having their registered office in France (hereinafter together referred to as “Arianespace”) and that the shares of Arianespace are held by European entities, including industrial firms involved in the manufacture of the ESA developed launchers as defined above,

Further considering that for the purpose of enhancing the flexibility of the launch services offered by Arianespace, the Agency has concluded agreements with France and Russia for the exploitation of the Soyuz launch system (hereinafter referred to as the Soyuz launcher) from the Guiana Space Centre (hereinafter referred to as “CSG”) and has also concluded a corresponding rider to the Convention with Arianespace,

Taking note that the Council of the Agency meeting at ministerial level on 5 and 6 December 2005 has adopted a Resolution on the Evolution of the European Launcher Sector (hereinafter the “2005 Launchers Resolution”) which recognises the need to prepare a common framework for the launchers exploitation phase beyond 2008, implementing a coherent launcher strategy and succeeding to the scheme of the Ariane Production Declaration as from 1 January 2009,

Taking note that, pursuant to the 2005 Launchers Resolution, ESA Member States participating in the relevant Agency launcher development programmes shall conclude, within the frame of the Agency, as soon as possible and in time for the entry into force of this Declaration,

the relevant exploitation agreement for each of the ESA developed launchers, setting the specific principles for the exploitation phase of each launcher concerned, in compliance with the provisions of this Declaration,

Taking note of the document entitled “Reference Framework for a coherent implementation, as from 2007, of decisions related to the restructuring of the European launcher sector” (ESA/PB-ARIANE (2005)3, rev. 3) referred to in paragraph 16 d) of the 2005 Launchers Resolution (hereinafter the “Reference Framework”),

Considering that the Governments participating in the Ariane Production Declaration have contributed to the funding of the CSG launch range according to the relevant Resolutions adopted by the ESA Council,

Considering the agreements between the French Government and ESA on the Guiana Space Centre (CSG) (2002-2006), signed on 11 April 2002 (hereinafter “the CSG Agreement”), on the Agency’s launch sites and associated facilities at the CSG, signed on 11 April 2002 (the “ELA Agreement”), on the Soyuz Launch Site signed on 21 March 2005 (the “ELS Agreement”), and the subsequent revisions of such agreements,

Considering the provisions of the Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and other celestial Bodies, of 27 January 1967 (hereinafter referred to as the “Outer Space Treaty”),

Considering that ESA has accepted the provisions of the Convention on International Liability for Damage Caused by Space Objects of 29 March 1972 and the provisions of the Convention on Registration of Objects Launched into the Outer Space of 14 January 1975,

Considering the Resolution on the Agency’s legalliability (ESA/C/XXII/Res.3) adopted by the ESA Council on 13 December 1977,

Agree as follows:

I.

PURPOSE AND UNDERTAKINGS OF THE PARTIES

1. Through this Declaration the Parties hereto agree on a common framework for the exploitation phase of ESA developed launchers and of the Soyuz launcher operated from the CSG beyond 2008, succeeding to the scheme of the Ariane Production Declaration described in the preamble. The launchers exploitation phase, which follows the qualification process as described in the Reference Framework mentioned in the preamble, includes the relevant launcher manufacturing, launcher integration, launch operations and marketing activities.

2. The guarantee of an available, reliable, and independent access to space for Europe at affordable conditions has been and will remain an essential goal for the Parties hereto.

3. Guaranteed access to space shall be assured by (i) launchers developed and produced by European industry, primarily designed to respond to European institutional mission needs, (ii) an operational European launch base and (iii) European industrial capabilities.

4. The launchers exploitation phase shall be carried out for peaceful purposes in compliance with the Outer Space Treaty and the ESA Convention.

5. The Parties hereto decide to entrust the execution of the exploitation phase of the ESA developed launchers and of the Soyuz launcher operated from the CSG to Arianespace (hereinafter the “launch service provider”) in compliance with the roles and responsibilities defined in the Reference Framework referred to in the preamble; for this purpose, the Agency concludes arrangements with the launch service provider in accordance with the guidelines provided for in section III below. Such arrangements succeed to the Convention between ESA and Arianespace mentioned in the preamble while assuring continuity with the same.

6. The exploitation of the ESA developed launchers shall respect the industrial and geographical distribution of work resulting from the relevant development programmes undertaken by the Agency, subject to the specific provisions of the relevant exploitation agreements for each of the ESA developed launchers to be concluded among the States participating in the relevant Agency launcher development programme as mentioned in the preamble and to the provisions of the arrangements between ESA and the launch service provider foreseen in section III below.

7. The European launch base shall be maintained in operational conditions so as to allow ready access to space for the Parties to this Declaration. The Parties undertake for their part to contribute to the funding of the CSG launch range in accordance with specific arrangements.

8. The Parties hereto will take the ESA developed launchers and the Soyuz launcher operated from the CSG into account when defining and executing their national programmes as well as the European and other international programmes in which they are involved, except where such use compared to the use of other launchers or space transport means available at the envisaged time presents an unreasonable disadvantage with regard to cost, reliability or mission suitability.

Preference to their utilisation shall be granted by the Parties in the following order of priority:

- ESA developed launchers,
- the Soyuz launcher operated from the CSG when comparing the options to launch missions by non ESA-developed launchers,
- other launchers.

9. The Parties hereto agree to support collectively the setting-up of a framework governing the procurement of launch services for European institutional programmes and ensuring a level playing field for Europe on the worldwide market for launch services.

10. In the case of sales of launch services provided through one of the launch systems which are the subject of this Declaration to a State which is not a member of the Agency or to a customer that does not come under the jurisdiction of a Member State of the Agency:

a) The Parties agree to set up a Committee, hereinafter referred to as "the Sales Control Committee", which will succeed to the sales control committee set up under the Ariane Production Declaration mentioned in the preamble, and will have the responsibility for determining whether a projected launch sale constitutes use that runs counter to the provisions of section I.4 above.

The Sales Control Committee shall comprise one representative of each Party hereto. The members of the Sales Control Committee shall be kept informed by the Director General of the Agency of projected sales of launch services by the launch service provider to States which are not members of the Agency and to customers that come under the jurisdiction of such States.

The Sales Control Committee shall be convened as follows: one-third of the members may request a meeting on the grounds that the use of a launcher would run counter to the provisions of section I.4 above.

This request must be made not more than four weeks after the members of the Sales Control Committee have been informed of the proposed contract. The Sales Control Committee must then be convened within two weeks. Within four weeks at the most, it may decide to prohibit the projected launch sale on the grounds that it is incompatible with the provisions of section I.4 above, doing so by a two-thirds majority of its members.

This decision shall be binding on the launch service provider. In the exercise of the competences that France holds by virtue of the Outer Space Treaty, France undertakes to take the necessary steps to ensure the proper implementation of the prohibition decisions taken by the Sales Control Committee.

b) Without prejudice to the obligations devolving upon it under this Declaration, any Party shall retain the right to declare that for reasons of its own, it does not associate itself with a particular launch.

c) If a Party considers that the sale of a launch is not compatible with its adherence to this Declaration, it must, after such consultations as it may deem necessary, inform the Director General of the Agency.

If, after the Director General has informed the launch service provider, the sale goes through, the Party may immediately suspend its adherence to this Declaration in respect of the sale in question, on condition that it formally notifies the Agency and the other Parties hereof within one month and that it respects the commitments it has

entered into with regard to other sales. The Party shall keep available the national assets and intellectual property rights as defined in section I.11 below, used for the exploitation of the launcher and shall not oppose their use.

Should the Party concerned object to making available, for the purposes of the launch in question, equipment and subsystems manufactured by its national industry, it shall be bound, within the framework of its powers, to facilitate the transfer of the manufacture of the relevant supplies to the industries of the other Parties, and may not under any circumstances oppose the manufacture of the supplies in question by the industries of the other Parties.

d) The Sales Control Committee shall establish its own rules of procedures.

11. The Parties hereto undertake to make available to the launch service provider when required for the purposes of the exploitation of the ESA developed launchers and of the Soyuz launcher operated from the CSG:

– under financial conditions limited to the costs incurred on that account, the assets which are owned by certain Parties hereto and which have been used for the development programmes of the ESA developed launchers and of the Soyuz at CSG programme, with the exception of the CSG launch range to which the specific provisions of section I.7 above shall apply;

– free of charge, the intellectual property rights belonging to them and deriving from the development programmes of the ESA developed launchers and of the Soyuz at the CSG programme; the launch service provider shall have access free of charge to technical information in their possession resulting from the said programmes.

12. The Parties hereto shall do their utmost to provide ESA and the launch service provider with the assistance required with regard to industrial quality surveillance and price surveys.

13. If, in connection with an export sale, it proves desirable to lay down special arrangements regarding guarantees and export financing, the Parties shall consult together to determine how such a request can be met on the basis of the principle of equitable distribution of the risk and the funding, pro rata to participation in exploitation as defined in the exploitation agreements mentioned in the preamble.

14. The Parties agree that they will consult together on the steps to be taken in case of major modifications of the features of the launch service provider or in case of events which may have a major impact on its business or on the future of the ESA developed launchers and of the Soyuz launcher from CSG.

II.

MANDATE TO THE AGENCY

The Parties to this Declaration:

1. Invite the Agency to ensure that the provisions of this Declaration are complied with and applied and that their rights are safeguarded and to monitor that the activities performed by the launch service provider and industry during the exploitation phase do not put into question the qualification of the launch systems, including the related facilities;
2. Invite the Agency to agree, through a Council decision, to the mandate given to it under the terms of this Declaration in conformity with Article V.2 of the ESA Convention;
3. Invite the Agency to conclude specific arrangements with the launch service provider as foreseen in section III below in accordance with the principles contained in the present Declaration;
4. Invite the Agency to agree that the reporting to the Parties on matters relevant to the mandate entrusted to it through this Declaration is made at the occasion of the meetings of the Council of the Agency or of its subordinate body entrusted with launcher related matters; such reporting activities will take place at least once a year and will include in particular:
  - a) reports on the financial needs and funding of the CSG;
  - b) reports by the Agency Director General or his representative on the world launch services market and associated critical analysis;
  - c) detailed reports by the Agency Director General or his representative on the overall geographical distribution of work related to exploitation among the Parties to this Declaration;
  - d) reports by the Agency Director General on the distribution of industrial work related to exploitation;
  - e) detailed reports by the Agency Director General on the basis of the data acquired pursuant to the provisions of section III.1.n) below and reports on the annual business plan presented by the representative of the launch service provider on its activities. On that occasion, the Council or its subordinate body may make any recommendation to the launch service provider that it considers useful for attaining the objectives of this Declaration. It may request the launch service provider to supply it with further reports;
  - f) reports by the Agency Director General on the launch service provider's activities, including any development in the structure and/or the composition of the shareholdings of the launch service provider's company and its group;
  - g) reports by the chairman of the Sales Control Committee;
5. Invite the Agency to treat the reports and information referred to above, which may be of a confidential nature, as such;

6. Provide that the representatives of the Parties to this Declaration take the occasion of meetings of the Council of the Agency or of its subordinate body entrusted with launcher related matters to reach agreement on any matters relating to implementation of this Declaration;

7. Invite the Council of the Agency to authorise the Director General of the Agency to exercise the duties of depositary of this Declaration and those described in section V below;

8. Invite the Agency to assist the launch service provider in the promotion of the launcher export activities, in particular in approaching international organisations;

9. Invite the Agency to provide the launch service provider with the assistance required with regard to industrial quality surveillance and price surveys.

III.

COMMITMENTS TO BE TAKEN BY THE LAUNCH SERVICE PROVIDER – ARRANGEMENTS BETWEEN ESA AND THE LAUNCH SERVICE PROVIDER

1. In execution of the mandate entrusted to the Agency under this Declaration and in compliance with the 2005 Launchers Resolution, ESA concludes arrangements with the launch service provider, succeeding to the Convention between ESA and Arianespace and its subsequent riders mentioned in the preamble while assuring continuity with the same. Such arrangements, which will include specific provisions applicable separately to each ESA developed launcher and to the Soyuz launcher operated from the CSG, will contain the commitment of the launch service provider, in consideration of the tasks entrusted to it, to:

a) carry out the activities entrusted to it in compliance with the ESA Convention, with the provisions of the Outer Space Treaty and with the applicable national laws and regulations;

b) conform to the decisions taken by the Sales Contral Committee set up under section I.10 above;

c) agree that:

– its main company's purpose consists in the exploitation of the ESA developed launchers;

– the exploitation of the Soyuz launcher from the CSG is carried out by it in support of its main company's purpose;

– the exploitation of other launchers from the CSG may be carried out by it, following agreement of the ESA Council and of the French Government, in support of its main company's purpose;

– any other activities may be carried out by it upon consultation of the ESA Council and shall not have a negative impact on its main company's purpose;

- all the aforementioned activities shall be carried out by it in compliance with the relevant ESA Council decision(s) and, as appropriate, with the agreement(s) concluded between ESA and France;
- it shall respect the order of priority set out in section I.8 above;
- d) implement a payload allocation policy with the objective to secure, for each ESA developed launcher, the minimum launch rate contributing to maintain the European industrial capabilities necessary to secure the guarantee of access to space for Europe and taking into account the range of their respective performances;
- e) establish a business plan, including a risk assessment, defined on the basis of committing objectives agreed with the Agency such as cost, reliability, launch rate capability and schedule and jointly agreed, with respect to ESA developed launchers, with the relevant launcher system prime contractors;
- f) respect, for each ESA developed launcher concerned, the industrial distribution of work resulting from all the relevant launcher development programmes undertaken by the Agency in compliance with the provisions in the exploitation agreements mentioned in the preamble on the basis of the following provisions:
  - if the launch service provider considers that this distribution cannot be maintained because industrial proposals are unreasonable in terms of price, quality or delivery dates, it shall put the work out to competitive tender;
  - before taking any such measure, the launch service provider shall notify the Party concerned and the Director General of the Agency of its intention to do so, providing reasoned grounds in support of it so that together a solution can be found within a reasonable time. The Agency shall be associated with the procedure leading to any change in the industrial distribution of work resulting from all ESA developed launcher programmes undertaken by the Agency. The procedures shall be as set out in the specific arrangements concluded between the Agency and Arianespace in accordance with the provisions of section II.3 above;
  - the previous contractor may match the best financial offer and shall have priority in relation to all industrial proposals that are equivalent in terms of prices, delivery dates and quality;
- g) use the rights and information made available to it under sections I.11 above and III.2 below only for the purposes of the execution of the exploitation of the ESA developed launchers and the Soyuz launcher operated from the CSG and not disclose such rights and information to, or authorise the use thereof by, third parties without the owner's consent; comply with the applicable national export control rules and regulations and with the Agency's procedures relevant

to technology transfers outside the Member States of the Agency; reflect the above restrictions in the contracts with its customers and suppliers;

h) reimburse the French Government, with a ceiling of 60 M€ per launch, the amount of any damages it may be required to pay under the terms of section IV a) and c) of this Declaration, in the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by an Ariane launch or a Soyuz launch carried out by the launch service provider from the CSG during the exploitation phase;

i) reimburse the French Government and ESA, pro rata to their respective shares of liability as defined in section IV b) of this Declaration and within a ceiling of 60 M€ per launch, the amount of any damages they may be required to pay in the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by a Vega launch carried out by the launch service provider from the CSG during the exploitation phase;

j) undertake care and custody of the assets and information made available to it by the Parties hereto and by the Agency and indemnify the owner(s) for any damage thereto caused by itself, its employees or persons at its service or by third parties;

k) take out the appropriate insurance cover or equivalent guarantee for the liabilities described in sections III.1 h) i) j) above and the other liabilities and risks associated with the carrying out of its activities provided for in the arrangements mentioned in this section III.1; the terms of such insurance cover or guarantee will be agreed upon with the Agency and with the French Government;

l) ensure that the activities carried out by it and by its suppliers during the exploitation phase do not put into question the qualification status of the launcher system and of the relevant production as sets and have the technical and financial responsibility for maintaining in good operational order the assets made available to it under the terms of sections I.11 above and III.2 below, in accordance with arrangements concluded with the owners. Subject to the above, the launch service provider, in agreement with the owners, may make modifications to these assets, as it deems necessary for its activities. Failing agreement, the launch service provider may carry out such modifications, guaranteeing that the assets will be restored to their initial state at the time of returning them;

m) contribute to the funding of the costs associated with the use of the CSG launch range, according to the provisions referred to the 2005 Launchers Resolution mentioned in the preamble;

n) undertake to afford the Agency's Director General the visibility and audit rights it needs towards the launch service provider and its suppliers, and in particular on the yearly exploitation costs and revenues for each launcher and on the evolution of the business plan, in

order to carry out the mandate assigned to it in this Declaration and under the ESA Convention and to provide the information and reports foreseen in section II.4 above;

o) undertake, in discharging its responsibilities for marketing the launchers, in its relations with outside parties, with its customers and with the public, to emphasise the European and multilateral character of the development and exploitation of the ESA developed launchers, by mentioning, especially on written and audio-visual materials, that the relevant development programmes have been carried out by the Agency and by drawing attention to the role played in such development by the Parties to this Declaration;

p) supply the Agency and the Parties hereto, giving them priority over third-party customers, with the launch services and slots required, under the following conditions:

- the Agency and the Parties shall communicate to the launch serviceprovider their requests for services as their requirements arise, taking up cost-free options; in the event of a conflict of priorities between the Agency and a Party, the Agency shall have priority; in the event of a conflict of priorities between the Parties, those participating in the relevant launcher Agency's development programme shall have priority;

- when a third-party customer requests a fee-paying option, or wishes to place a firm order, in respect of a slot reserved cost-free by the Agency or a Party, the Agency or the Party in question may convert its cost-free option into a fee-paying option or a firm order and retain its priority;

- the arrangements between the Agency and Arianespace shall contain a model clause, which is to be included in the launch sale contracts, defining the procedure to be applied in the event of a slippage of the launch slot;

q) undertake such other commitments as may be necessary to implement the tasks entrusted to it. No provision of this Declaration shall be interpreted as a request to the launch service provider to pursue any activity which would result in continuous financial losses.

2. The Parties take note that ESA shall make available to the launch service provider, when required for the purpose of the launchers exploitation:

- free of charge the production master files stemming from the development programme relevant to each ESA developed launcher, as a basis for carrying out the relevant exploitation phase;

- free of charge, the facilities, equipment and tooling acquired within the framework of the development programme relevant to each ESA developed launcher and to the Soyuz launcher operated from the CSG, and of which the Agency is the owner. These assets may also, in agreement with the launch service provider, be made available to its suppliers;

– free of charge, its intellectual property rights deriving from the development programme relevant to each ESA developed launcher and from the programme relevant to the Soyuz launcher operated from the CSG; the launch service provider shall have access free of charge to the technical information in the Agency's possession, resulting from the said programmes.

3. An active dialogue shall be maintained between the launch service provider and the Agency, in order to monitor that the objectives of the launcher development programmes undertaken within the framework of the Agency take into account foreseeable trends of the launch services market.

IV.

LIABILITY FOR DAMAGES CAUSED BY A LAUNCH

Subject to the undertakings of the launch service provider as foreseen in section III above, the Parties to this Declaration:

a) agree that in the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by an Ariane launch carried out by the launch service provider from the CSG during the exploitation phase, the French Government shall be responsible for the payment of any damages that may be awarded;

b) take note of the liability principles defined in the 2005 Launchers Resolution for all launchers developed by the Agency other than Ariane and agree that in the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by a Vega launch carried out by the launch service provider from the CSG during the exploitation phase, the French Government shall be responsible for the payment of one third of any damages that may be awarded and the Agency shall be responsible for the payment of the remaining two-thirds; for such launcher, the Member States of the Agency which are Participating States in the relevant development programmes of the Agency will conclude the corresponding exploitation agreement mentioned in the preamble which shall regulate the sharing of such Agency's liability in accordance with the 2005 Launchers Resolution; it is understood that no other Member State of the Agency will be held responsible for the payment of any part of this 2/3 share;

c) agree that in the event of proceedings being instituted by the victims of damage caused by a Soyuz launch carried out by the launch services provider from the CSG during the exploitation phase, the French Government shall be responsible towards ESA and the Parties to this Declaration for the payment of any damages that may be awarded;

d) take note of the Resolution on the Agency's legal liability mentioned in the preamble and agree that sections IV.a), b) and c) shall not apply in cases where the Agency is the customer of the launch service provider and if it is found that the source of the damage is an Agency satellite;

e) agree that the responsibilities taken on by the French Government in sections IV.a), b) and c) above shall not apply if the damage is caused by a deliberate act or omission on the part of the Agency, persons employed by it or its Member States (with the exception of the French State and public bodies under its authority), and that the responsibilities taken on by the Agency in section IV. b) above shall not apply if the damage is caused by a deliberate act or omission on the part of the French State or public bodies under its authority.

V.

ENTRY INTO FORCE, DURATION, REVISIONS, VALIDITY

1. The Republic of Austria, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Republic of Finland, the French Republic, the Federal Republic of Germany, the Hellenic Republic, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the Kingdom of Norway, the Portuguese Republic, the Kingdom of Spain, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, which are Member States of the European Space Agency may become a Party to this Declaration as from 30 March 2007 by notifying the Director General of the Agency in writing of their acceptance to become a Party. This Declaration shall enter into force when two-thirds of the Member States of the Agency have notified the Director General of the Agency in writing of their acceptance to become a Party. After its entry into force, any of the above ESA Member States may become a Party to this Declaration by notifying the Director General of the Agency of their acceptance to become a Party. This Declaration shall enter into force for such Member States 30 days after the date on which they notify the Director General of the Agency of their acceptance to become a Party

2. After the entry into force of this Declaration, it shall be open for accession to any State becoming a new Member of the European Space Agency if it so requests. Any such request to accede shall be addressed to the Director General of the Agency and shall require the agreement of all the Parties to this Declaration. This Declaration shall enter into force for a Member State that has acceded to it 30 days after the date on which it notifies the Director General of the Agency of its accession.

3. Provided the condition set forth in section VI above occurs, this Declaration is applicable as from 1 January 2009 until the end of 2020. The provisions of this Declaration shall remain applicable beyond the above expiration date in order to allow, where appropriate, for the execution of launch contracts concluded by the launch service provider up to the end of 2020. The parties hereto invite the Director General of the Agency to convene a meeting among them in 2014 in order to evaluate the progress of its implementation and the appropriate measures to be taken.

4. The Parties to this Declaration shall consult together on the conditions for its renewal in good time and not less than two years before the Declaration is due to expire.

5. The Parties to this Declaration shall meet, at the request of at least four of them, for the purpose of reviewing the provisions of this Declaration and its implementation. In the context of these reviews, the Director General of the Agency or any Party may formulate proposals to the Parties to this Declaration in order to amend the content of this Declaration. Amendments to the provisions of this Declaration shall be adopted by the unanimous acceptance of the Parties hereto.

6. The provisions of this Declaration are intended to regulate only the relationship between the Parties hereto; they do not affect or modify the agreements that any of the Parties to this Declaration may have entered into with third parties prior to the effective date of this Declaration as foreseen in section V.1 above; they cannot be affected or modified by the agreements that any of the Parties to this Declaration may enter into with third parties after the effective date of this Declaration.

VI.

DISPUTES

Any dispute arising between two or more Parties over the interpretation or implementation of this Declaration and not settled through the intervention of the Agency's Council, shall be settled in accordance with the provisions of Article XVII of the ESA Convention.

The original of this Declaration, DONE in Paris on 30 March 2007, of which the English, French, and German texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the European Space Agency; which shall transmit certified copies to all Parties.

C. VERTALING

Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de exploitatiefase van de lanceervoertuigen Ariane, Vega en Sojoez vanaf het Ruimtevaartcentrum in Guyana

De Regeringen van de Staten die Partij zijn bij deze Verklaring, hierna te noemen de „Partijen”,

Gelet op de op 21 september 1973 ondertekende Overeenkomst tussen bepaalde Europese Regeringen en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van het Ariane-

lanceervoertuigprogramma, en in het bijzonder op de artikelen I, III.1 en V daarvan, die voorzien in een nieuwe overeenkomst ter vaststelling van de invulling van de productiefase van het Ariane-programma,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van het Europees Ruimteagentschap (hierna te noemen „ESA” of „het Agentschap”), dat op 30 mei 1975 voor ondertekening werd opengesteld en op 30 oktober 1980 in werking is getreden (hierna te noemen „het ESA-Verdrag”),

Overwegend dat de ESA-lanceervoertuigprogramma’s hoofdzakelijk gericht zijn op onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten en dat de Ariane- en Vega-lanceersystemen die in het kader van het Agentschap zijn ontwikkeld (hierna te noemen „de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen”) bijdragen aan het garanderen van de toegang van Europa tot de ruimte,

Overwegend dat krachtens zijn Resolutie ESA/C/XXXIII/Res. 3 van 26 juli 1979, de Raad van het Agentschap ermee heeft ingestemd dat een industriestructuur met de productie zou worden belast,

In herinnering brengend dat bepaalde Europese Regeringen door middel van de Verklaring inzake de productiefase van de Ariane en de daaropvolgende vervangingen en verlengingen (hierna te noemen „de Verklaring inzake de productiefase van de Ariane”) ten aanzien van het tijdvak 14 april 1980 tot en met ultimo 2008 zijn overeengekomen dat de productiefase van het Ariane-lanceervoertuig door een industriestructuur wordt uitgevoerd en dat het Agentschap, in overeenstemming met artikel V.2 van het ESA-Verdrag, de operationele activiteiten die verband houden met de productiefase van het Ariane-lanceervoertuig uitvoert,

Overwegend dat het Agentschap, door de aanneming van verschillende resoluties van de Raad, de tenuitvoerlegging van een dergelijk mandaat heeft aanvaard,

In herinnering roepend dat voor de uitvoering van het bovengenoemde mandaat het Agentschap een overeenkomst, met inbegrip van de aanvullingsakten daarbij, heeft gesloten met Arianespace, zoals in de volgende paragraaf omschreven, die daarna is vervangen en verlengd, en uit hoofde waarvan Arianespace ermee heeft ingestemd de vervaardiging, het op de markt brengen en de lancering van het Ariane-lanceervoertuig voor vreedzame doeleinden uit te voeren in overeenstemming met de bepalingen van het ESA-Verdrag,

Overwegend dat de Arianespace-groep momenteel wordt gevormd door de ondernemingen Arianespace Participation S.A. en Arianespace S.A., die beide hun zetel in Frankrijk hebben (hierna tezamen „Arianes-

pace” te noemen), en dat de aandelen van Arianespace in handen zijn van Europese entiteiten, met inbegrip van industriële ondernemingen die betrokken zijn bij de vervaardiging van de bovenomschreven door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen,

Voorts overwegend dat ten behoeve van het vergroten van de flexibiliteit van de door Arianespace aangeboden lanceerdiensten, het Agentschap overeenkomsten heeft gesloten met Frankrijk en Rusland voor de exploitatie van het Sojoez-lanceersysteem (hierna te noemen het „Sojoez-lanceervoertuig”) vanaf het Ruimtevaartcentrum te Guyana (hierna te noemen het „CSG”) en tevens een dienovereenkomstige aanvullingsakte bij de overeenkomst met Arianespace heeft gesloten,

Gelet op het feit dat de Raad van het Agentschap, die op 5 en 6 december 2005 op ministerieel niveau bijeen kwam, een resolutie heeft aangenomen inzake de ontwikkeling van de Europese lanceervoertuigsector (hierna te noemen „Lanceervoertuigresolutie, 2005”) waarin de noodzaak wordt onderkend een gezamenlijk kader uit te werken voor de exploitatiefase van de lanceervoertuigen na 2008, dat op 1 januari 2009 de ingevolge de Verklaring inzake de productiefase van de Ariane ingestelde regeling zal opvolgen, en daarbij een coherente strategie voor lanceervoertuigen te implementeren,

Gelet op het feit dat, ingevolge de Lanceervoertuigresolutie, 2005, de lidstaten van ESA die deelnemen aan de desbetreffende ontwikkelingsprogramma’s voor lanceervoertuigen van het Agentschap, in het kader van het Agentschap, zo spoedig mogelijk en op tijd voor de inwerkingtreding van deze Verklaring, de exploitatieovereenkomst voor elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen sluiten, en daarbij de specifieke beginselen voor de exploitatiefase van elke betrokken lanceervoertuig vastleggen, in overeenstemming met de bepalingen van deze Verklaring,

Gelet op het document met de titel „*Reference Framework for a coherent implementation, as from 2007, of decisions related to the restructuring of the European launcher sector.*”, (ESA/PB-ARIANE (2005)3, rev. 3), bedoeld in alinea 16 d. van de Lanceervoertuigresolutie, 2005 (hierna te noemen „Referentiekader”),

Overwegend dat de Regeringen die deelnemen aan de Verklaring inzake de productiefase van de Ariane hebben bijgedragen aan de financiering van de CSG-lanceerbasis in overeenstemming met de door de ESA-Raad aangenomen relevante Resoluties,

Gelet op de overeenkomsten tussen de Franse Regering en ESA inzake het Ruimtevaartcentrum Guyana (CSG) (2002-2006), ondertekend op 11 april 2002 (hierna te noemen „de CSG-Overeenkomst”), inzake de lanceerplatforms en bijbehorende faciliteiten op het CSG van

het Agentschap, ondertekend op 11 april 2002 (de „ELA-Overeenkomst”), inzake het Sojoez-lanceerplatform, ondertekend op 21 maart 2005 (de „ELS-Overeenkomst”), en de daaropvolgende herzieningen van deze overeenkomsten,

Overwegend de bepalingen van het Verdrag van 27 januari 1967 inzake de beginselen waaraan de activiteiten van Staten zijn onderworpen bij het onderzoek en gebruik van de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen (hierna te noemen het „Verdrag inzake de kosmische ruimte”),

Overwegend dat ESA de bepalingen heeft aanvaard van de Overeenkomst van 29 maart 1972 inzake de internationale aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door ruimtevoorwerpen alsmede de bepalingen van de Overeenkomst van 14 januari 1975 inzake de registratie van in de kosmische ruimte gebrachte voorwerpen,

Overwegend de Resolutie inzake de wettelijke aansprakelijkheid van het Agentschap (ESA/C/XXII/Res 3) aangenomen door de ESA-Raad op 13 december 1977,

Zijn het volgende overeengekomen:

I.

DOELSTELLING EN VERPLICHTINGEN VAN DE PARTIJEN

1. De Partijen bij de Verklaring komen bij dezen een gemeenschappelijk kader overeen voor de exploitatiefase van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en van het Sojoez-lanceervoertuig dat, na 2008, vanaf CSG wordt geëxploiteerd. Het kader is de opvolger van de regeling krachtens de Verklaring inzake de productiefase van de Ariane zoals omschreven in de preambule. De exploitatiefase van de lanceervoertuigen, die aansluit op het kwalificatieproces zoals omschreven in het in de preambule bedoelde Referentiekader, omvat de vervaardiging van de desbetreffende lanceervoertuigen en hun integratie, lanceeroperaties en marketingactiviteiten.

2. De waarborg van een beschikbare, betrouwbare en onafhankelijke toegang tot de ruimte voor Europa tegen betaalbare voorwaarden is en blijft voor de Partijen bij deze Verklaring een essentiële doelstelling.

3. Gegarandeerde toegang tot de ruimte wordt gewaarborgd door i. door de Europese industrie ontwikkelde en geproduceerde lanceervoertuigen, die hoofdzakelijk ontworpen zijn om te voorzien in de Europese behoefte aan institutionele missies, ii. een operationele Europese lanceerbasis en iii. Europese industriële capaciteit.

4. De exploitatiefase van de lanceervoertuigen wordt voor vreedzame doeleinden uitgevoerd in overeenstemming met het Verdrag inzake de kosmische ruimte en het ESA-Verdrag.

5. De Partijen bij de Verklaring besluiten Arianespace (hierna te noemen de „leverancier van lanceerdiensten”) te belasten met de uitvoering van de exploitatiefase van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en van het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd, in overeenstemming met de rollen en verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in het in de preambule bedoelde Referentiekader; het Agentschap sluit hiertoe overeenkomsten met de leverancier van lanceerdiensten in overeenstemming met de in het onderstaande artikel III voorziene richtlijnen. Dergelijke overeenkomsten volgen de in de preambule bedoelde overeenkomst tussen ESA en Arianespace op, waarbij de continuïteit met laatstgenoemde overeenkomst gehandhaafd blijft.

6. Bij de exploitatie van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen wordt rekening gehouden met de geografische verdeling van de industriële werkzaamheden die voortvloeien uit de relevante ontwikkelingsprogramma's die door het Agentschap worden uitgevoerd, met inachtneming van de specifieke bepalingen van de relevante exploitatieovereenkomsten voor elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen die gesloten zullen worden tussen de Staten die deelnemen aan het desbetreffende ontwikkelingsprogramma voor het lanceervoertuig van het Agentschap, zoals bedoeld in de preambule, en van de bepalingen van de overeenkomsten tussen ESA en de leverancier van lanceerdiensten zoals voorzien in het onderstaande artikel III.

7. De Europese lanceerbasis wordt bedrijfsklaar gehouden opdat de Partijen bij deze Verklaring te allen tijde toegang tot de ruimte kunnen krijgen. De Partijen verplichten zich van hun zijde bij te dragen aan de financiering van de CSG-lanceerbasis in overeenstemming met specifieke overeenkomsten.

8. De Partijen bij deze Verklaring houden bij het opstellen en uitvoeren van hun nationale programma's alsmede van de Europese en overige internationale programma's waarbij zij betrokken zijn, rekening met de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG geëxploiteerd wordt, uitgezonderd wanneer een dergelijk gebruik in vergelijking met het gebruik van andere lanceervoertuigen of ruimtetransportsystemen die op het voorziene tijdstip beschikbaar zijn een onredelijk nadeel oplevert ten aanzien van de kosten, betrouwbaarheid of geschiktheid voor de missie.

Voor het gebruik van de lanceervoertuigen hanteren de Partijen de volgende prioritaire volgorde:

- ESA ontwikkelde lanceervoertuigen,
- het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd, boven lanceringen van missies met lanceervoertuigen die niet door ESA zijn ontwikkeld,
- overige lanceervoertuigen.

9. De Partijen bij de Verklaring komen overeen gezamenlijk steun te verlenen aan het instellen van een kader voor het verwerven van lanceerdiensten voor Europese institutionele programma's en voor het

garanderen van gelijke concurrentievoorwaarden voor Europa op de wereldwijde markt voor lanceerdiensten.

10. Ten aanzien van verkopen van lanceerdiensten geleverd door een van de lanceersystemen die het voorwerp van deze Verklaring zijn, aan een Staat die geen lid van het Agentschap is of aan een afnemer die niet onder de rechtsmacht van een lidstaat van het Agentschap valt:

a. komen de Partijen overeen een Commissie in te stellen, hierna te noemen de „Verkoopcontrolecommissie”, die de verkoopcontrolecommissie die is ingesteld ingevolge de in de preambule bedoelde Verklaring inzake de productiefase van de Ariane opvolgt, en die de bevoegdheid heeft vast te stellen of een voorgenomen verkoop van een lancering een gebruik betreft dat indruist tegen het bepaalde in artikel I.4 van deze Verklaring.

De Verkoopcontrolecommissie bestaat uit een vertegenwoordiger van elk van de Partijen bij de Verklaring. De leden van de Verkoopcontrolecommissie worden door de Directeur-Generaal van het Agentschap op de hoogte gehouden van de voorgenomen verkopen van lanceerdiensten door de leverancier van lanceerdiensten aan Staten die geen lid zijn van het Agentschap of aan afnemers die onder de rechtsmacht van zulke Staten vallen.

De bijeenroeping van de Verkoopcontrolecommissie geschiedt als volgt: een derde van de leden kan verzoeken om een bijeenkomst op grond van het feit dat het gebruik van een lanceervoertuig indruist tegen het bepaalde in artikel I.4 van deze Verklaring.

Dit verzoek dient te worden gedaan niet later dan vier weken nadat de leden van de Verkoopcontrolecommissie zijn ingelicht omtrent het voorgestelde contract. De Verkoopcontrolecommissie dient vervolgens binnen twee weken te worden bijeengeroepen. Uiterlijk binnen vier weken daarna kan de commissie besluiten de voorgenomen verkoop van een lancering te verbieden op grond van het feit dat deze onverenigbaar is met het bepaalde in artikel I.4 van deze Verklaring, welk besluit met een tweederde meerderheid van de stemmen van haar leden wordt genomen.

Dit besluit is bindend voor de leverancier van lanceerdiensten. Bij de uitoefening van de bevoegdheden die Frankrijk bezit krachtens het Verdrag inzake de kosmische ruimte, verplicht Frankrijk zich de noodzakelijke maatregelen te nemen ter verzekering van de juiste uitvoering van de door de Verkoopcontrolecommissie genomen besluiten tot verbod van verkoop.

b. Onverminderd de daaruit ingevolge deze Verklaring voortvloeiende verplichtingen behoudt een Partij het recht te verklaren dat zij om niet nader te noemen redenen geen bemoeienis wenst te hebben met een bepaalde lancering.

c. Indien een Partij van oordeel is dat de verkoop van een lancering onverenigbaar is met haar instemming met deze Verklaring, dient zij dit, na het door haar noodzakelijk geachte overleg, ter kennis van

de Directeur-Generaal van het Agentschap te brengen.

Indien, nadat de Directeur-Generaal de leverancier van lanceerdiensten heeft ingelicht, de verkoop doorgang heeft, kan de Partij onmiddellijk haar instemming met deze Verklaring schorsen met betrekking tot de verkoop in kwestie, op voorwaarde dat zij het Agentschap en de andere Partijen binnen één maand officieel daarvan in kennis stelt en dat zij de verplichtingen nakomt die zij met betrekking tot andere verkopen op zich heeft genomen. De Partij blijft de voor de exploitatie van het lanceervoertuig gebruikte nationale bezittingen en intellectuele-eigendomsrechten als omschreven in het onderstaande artikel I.11 beschikbaar stellen en verzet zich niet tegen het gebruik ervan.

Mocht de betrokken Partij bezwaar hebben tegen het beschikbaar stellen, ten behoeve van de lancering in kwestie, van de door haar binnenlandse industrie vervaardigde uitrusting en subsystemen, dan is zij verplicht naar vermogen te bevorderen dat de vervaardiging van de desbetreffende goederen wordt overgedragen aan de industrieën van de andere Partijen, en mag zij zich in geen geval verzetten tegen de vervaardiging van de betrokken goederen door de industrieën van de andere Partijen.

d. De Verkoopcontrolecommissie stelt haar reglement van orde vast.

11. De Partijen bij deze Verklaring verbinden zich ertoe, wanneer zulks noodzakelijk is ten behoeve van de exploitatie van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en van het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd, aan de leverancier van lanceerdiensten ter beschikking te stellen:

- op financiële voorwaarden die zijn beperkt tot de daaruit voortvloeiende kosten, de bezittingen die eigendom zijn van bepaalde Partijen bij deze Verklaring en die zijn gebruikt voor de ontwikkelingsprogramma's van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en voor het programma voor de Sojoez op het CSG, uitgezonderd de CSG-lanceerbasis, waarop de bijzondere bepalingen van artikel I.7 van toepassing zijn.

- kosteloos, de hun toekomende rechten ter zake van de intellectuele eigendom, voortvloeiend uit de ontwikkelingsprogramma's van elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en uit het programma voor de Sojoez op het CSG; de leverancier van lanceerdiensten heeft kosteloos toegang tot de technische gegevens waarover zij beschikken en die voortvloeien uit de genoemde programma's.

12. De Partijen bij deze Verklaring doen al het mogelijke om ESA en de leverancier van lanceerdiensten de noodzakelijke bijstand te verlenen met betrekking tot industriële kwaliteitsbewaking en prijscontrole.

13. Indien, in verband met een verkoop voor de export, het wenselijk blijkt bijzondere regelingen te treffen inzake garanties en exportfinanciering, plegen de Partijen onderling overleg om vast te stellen op welke wijze aan een zodanig verzoek kan worden voldaan op basis van

het beginsel van billijke verdeling van het risico en de financiering naar rato van de deelneming aan de exploitatie zoals omschreven in de in de preambule bedoelde exploitatieovereenkomsten.

14. De Partijen komen overeen onderling overleg te plegen omtrent de maatregelen die moeten worden genomen indien zich grote wijzigingen voordoen bij de leverancier van lanceerdiensten of in geval van voorvallen die van grote invloed zijn op zijn zakelijke activiteiten of op de toekomst van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en van het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd.

II.

MANDAAT VAN HET AGENTSCHAP

De Partijen bij deze Verklaring:

1. Nodigen het Agentschap uit te waarborgen dat de bepalingen van deze Verklaring worden nageleefd en toegepast en dat hun rechten worden gewaarborgd alsmede erop toe te zien dat de kwalificatie van de lanceersystemen, met inbegrip van de bijbehorende faciliteiten, geen voorwerp van discussie wordt als gevolg van de activiteiten van de leverancier van lanceerdiensten en de industrie gedurende de exploitatiefase;

2. Nodigen het Agentschap uit door middel van een besluit van de Raad in te stemmen met het mandaat dat hem uit hoofde van deze Verklaring is verleend, in overeenstemming met artikel V.2 van het ESA-Verdrag;

3. Nodigen het Agentschap uit specifieke overeenkomsten te sluiten met de leverancier van lanceerdiensten zoals voorzien in het onderstaande artikel III in overeenstemming met de in deze Verklaring vervatte beginselen;

4. Nodigen het Agentschap uit ermee in te stemmen dat de rapportage aan de Partijen inzake kwesties die verband houden met het mandaat dat hem krachtens deze Verklaring is verleend, plaatsvindt tijdens bijeenkomsten van de Raad van het Agentschap of van zijn ondergeschikt orgaan dat belast is met kwesties die samenhangen met de lanceervoertuigen; een dergelijke rapportage vindt ten minste eenmaal per jaar plaats en omvat met name:

a. rapporten inzake de financiële behoeften en financiering van het CSG;

b. rapporten van de Directeur-Generaal van het Agentschap of zijn vertegenwoordiger over de wereldmarkt voor lanceerdiensten tezamen met een kritische analyse hiervan;

c. gedetailleerde rapporten van de Directeur-Generaal van het Agentschap of zijn vertegenwoordiger over de algehele geografische spreiding van het met de exploitatie samenhangende werk over de Partijen bij deze Verklaring;

- d. rapporten van de Directeur-Generaal van het Agentschap over de verdeling van het met de exploitatie samenhangende industriële werk;
  - e. gedetailleerde rapporten van de Directeur-Generaal van het Agentschap op basis van gegevens die ingevolge de bepalingen van het onderstaande artikel III.I.n zijn verzameld en rapporten van de vertegenwoordiger van de leverancier van lanceerdiensten over het jaarlijkse bedrijfsplan en de ondernemingsactiviteiten. Bij deze gelegenheid kan de Raad of zijn ondergeschikt orgaan aan de leverancier van lanceerdiensten elke aanbeveling doen die hij nuttig acht voor het verwezenlijken van de doelstellingen van deze Verklaring. De Raad of het orgaan kunnen de leverancier van lanceerdiensten om verdere rapporten verzoeken;
  - f. rapporten van de Directeur-Generaal van het Agentschap over de werkzaamheden van de leverancier van lanceerdiensten, met inbegrip van iedere ontwikkeling betreffende de structuur en/of samenstelling van de aandelen van de onderneming van de leverancier van lanceerdiensten en van zijn groep;
  - g. rapporten van de voorzitter van de Verkoopcontrolecommissie;
5. Nodigen het Agentschap uit de bovenbedoelde rapporten en informatie die een vertrouwelijk karakter kunnen hebben als zodanig te behandelen;
  6. Zorgen ervoor dat de vertegenwoordigers van de Partijen bij deze Verklaring de bijeenkomsten van de Raad van het Agentschap of van zijn ondergeschikt orgaan dat belast is met kwesties die samenhangen met de lanceervoertuigen gebruiken om overeenstemming te bereiken over kwesties die verband houden met de implementatie van deze Verklaring;
  7. Nodigen de Raad van het Agentschap uit de Directeur-Generaal van het Agentschap te machtigen de taken van depositaris van deze Verklaring en de taken omschreven in het onderstaande artikel V uit te voeren;
  8. Nodigen het Agentschap uit de leverancier van lanceerdiensten bijstand te verlenen bij het bevorderen van de exportactiviteiten inzake de lanceervoertuigen, met name bij het leggen van contacten met internationale organisaties;
  9. Nodigen het Agentschap uit de leverancier van lanceerdiensten bijstand te verlenen met betrekking tot industriële kwaliteitsbewaking en prijscontrole.

III.

DOOR DE LEVERANCIER VAN LANCEERDIENSTEN OP ZICH
TE NEMEN VERPLICHTINGEN - OVEREENKOMSTEN TUSSEN
ESA EN DE LEVERANCIER VAN LANCEERDIENSTEN

1. Ten behoeve van het mandaat dat het Agentschap krachtens deze Verklaring is verleend en in overeenstemming met de Lanceervoertuig-resolutie, 2005, sluit ESA overeenkomsten met de leverancier van lanceerdiensten, die de in de preambule bedoelde overeenkomst met inbegrip van de daaropvolgende aanvullingsakten daarbij opvolgen, waarbij de continuïteit met deze overeenkomst gehandhaafd blijft. In dergelijke overeenkomsten, waarin voor elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en voor het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd bijzondere bepalingen worden opgenomen, verplicht de leverancier van lanceerdiensten, met inachtneming van de taken waarmee hij is belast, zich ertoe:

- a. de werkzaamheden waarmee hij is belast uit te voeren in overeenstemming met het ESA-Verdrag, met de bepalingen van het Verdrag inzake de kosmische ruimte en met de toepasselijke nationale wet- en regelgeving;
- b. zich te houden aan de besluiten genomen door de krachtens het bovenstaande artikel I.10 ingestelde Verkoopcontrolecommissie;
- c. ermee in te stemmen dat:
  - de voornaamste doelstelling van de onderneming de exploitatie van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen is;
  - hij de exploitatie van het Sojoez-lanceervoertuig vanaf het CSG verzorgt ter ondersteuning van de voornaamste doelstelling van de onderneming;
  - de exploitatie van andere lanceervoertuigen vanaf het CSG door hem mag worden uitgevoerd, na toestemming van de ESA-Raad en van de Franse Regering, ter ondersteuning van de voornaamste doelstelling van de onderneming;
  - andere werkzaamheden door hem mogen worden uitgevoerd na overleg met de ESA-Raad en dat deze geen negatieve gevolgen mogen hebben voor de voornaamste doelstelling van de onderneming;
  - alle bovengenoemde werkzaamheden door hem worden uitgevoerd in overeenstemming met de relevante besluiten van de Raad van ESA en, al naargelang van toepassing, met de overeenkomst(en) tussen ESA en Frankrijk;
  - hij de in artikel 1.8 vervatte prioritaire volgorde zal eerbiedigen;
- d. beleid inzake de toewijzing van nuttige lading te implementeren met als doel, voor elk door ESA ontwikkeld lanceervoertuig, de minimale lanceerfrequentie te waarborgen die bijdraagt aan het behouden van de Europese industriële capaciteit die nodig is om de toe-

gang tot de ruimte voor Europa te waarborgen en daarbij rekening te houden met de prestaties van de desbetreffende lanceervoertuigen;

e. een bedrijfsplan op te stellen, met inbegrip van een risico-beoordeling, op basis van met het Agentschap overeengekomen bindende doelstellingen, zoals kosten, betrouwbaarheid, lanceerfrequentie en -schema, dat, met betrekking tot de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen, gezamenlijk wordt overeengekomen met de hoofdaannemers van de desbetreffende lanceersystemen;

f. voor elk door ESA ontwikkeld lanceervoertuig, de verdeling van industriële werkzaamheden te eerbiedigen die voortvloeit uit alle relevante ontwikkelingsprogramma's voor lanceervoertuigen die door het Agentschap worden uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen van de in de preambule bedoelde exploitatieovereenkomsten, op basis van de volgende bepalingen:

- indien de leverancier van lanceerdiensten van mening is dat deze verdeling niet kan worden gehandhaafd omdat de industriële voorstellen onredelijk zijn in termen van prijs, kwaliteit of leverdata, wordt het werk door hem openbaar aanbesteed;

- alvorens tot deze maatregel over te gaan, brengt de leverancier van lanceerdiensten de betrokken Partij en de Directeur-Generaal van het Agentschap op de hoogte van zijn voornemen en van de redenen die eraan ten grondslag liggen, zodat binnen een redelijke termijn gezamenlijk een oplossing kan worden gevonden. Het Agentschap wordt betrokken bij de procedure die leidt tot enige verandering in de verdeling van industriële werkzaamheden voortvloeiend uit alle programma's voor de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen die door het Agentschap worden uitgevoerd. De procedures zijn zoals vastgelegd in de bijzondere overeenkomsten die tussen het Agentschap en Arianespace worden gesloten in overeenstemming met de bepalingen van het bovenstaande artikel II.3;
- de vorige aannemer kan het beste financiële bod evenaren en krijgt voorrang met betrekking tot alle industriële voorstellen die gelijkwaardig zijn in termen van prijs, leverdata en kwaliteit;

g. de rechten en informatie die hem uit hoofde van het bovenstaande artikel I.11 en het onderstaande artikel III.2 ter beschikking zijn gesteld uitsluitend te gebruiken ten behoeve van de exploitatie van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd en dergelijke rechten en informatie niet aan derden bekend te maken of het gebruik ervan door derden toe te staan zonder toestemming van de eigenaar; de van toepassing zijnde nationale regelgeving inzake uitvoercontrole en de procedures van het Agentschap betreffende de overdracht van technologie naar staten die geen lid zijn van het Agentschap na te leven; bovengenoemde restricties op te nemen in de overeenkomsten met zijn afnemers en leveranciers;

h. de Franse Regering alle schadeloosstellingen waartoe deze krachtens het bepaalde in artikel IV, onderdelen a en c, van deze Ver-

klaring verplicht is, te vergoeden tot een maximumbedrag van 60 miljoen euro per lancering, in het geval dat gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door een lancering van een Ariane-lanceervoertuig of van een Sojoez-lanceervoertuig die door de leverancier van lanceerdiensten tijdens de exploitatiefase vanaf het CSG is uitgevoerd;

i. de Franse Regering en ESA alle schadeloosstellingen waartoe deze, naar rato van hun respectieve aandelen in de aansprakelijkheid als bepaald in artikel IV, onderdeel b, van deze Verklaring, verplicht zijn, te vergoeden tot een maximumbedrag van 60 miljoen euro per lancering, in het geval dat gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door een lancering van een Vega-lanceervoertuig die door de leverancier van lanceerdiensten tijdens de exploitatiefase vanaf het CSG is uitgevoerd;

j. zorg te dragen voor het toezicht op en de bewaring van de bedrijfsmiddelen en informatie die hem door de Partijen bij deze Verklaring en door het Agentschap ter beschikking zijn gesteld en de eigenaar of eigenaren schadeloos te stellen voor schade die door hemzelf, zijn werknemers of personen die voor hem werken of door derden hieraan is veroorzaakt;

k. een passende verzekering af te sluiten of vergelijkbare zekerheid te stellen ter dekking van de aansprakelijkheid zoals vervat in het bovenstaande artikel III.1, onderdelen h, i en j, en de overige aansprakelijkheden en risico's die samenhangen met het uitvoeren van zijn activiteiten als voorzien in de in artikel III.1 bedoelde overeenkomsten; de voorwaarden van een dergelijke verzekering of zekerheid worden overeengekomen met het Agentschap en met de Franse Regering;

l. te waarborgen dat door de door hem en zijn leveranciers tijdens de exploitatiefase uitgevoerde activiteiten de kwalificatiestatus van het lanceersysteem en van de relevante productiemiddelen geen voorwerp van discussie wordt en de technische en financiële verantwoordelijkheid op zich te nemen voor het bedrijfsklaar houden van de hem krachtens de bepalingen van het bovenstaande artikel I.1 en het onderstaande artikel III.2 ter beschikking gestelde bedrijfsmiddelen, in overeenstemming met de met de eigenaren gesloten overeenkomsten. Met inachtneming van het bovenstaande kan de leverancier van lanceerdiensten, in overeenstemming met de eigenaren, de veranderingen aan deze bedrijfsmiddelen aanbrengen die hij voor zijn activiteiten nodig acht. Bij gebreke van een dergelijke overeenstemming, kan de leverancier van lanceerdiensten deze veranderingen aanbrengen onder de garantie dat de bedrijfsmiddelen bij teruggave in de oorspronkelijke staat worden hersteld;

m. bij te dragen aan de financiering van de kosten die verbonden zijn aan het gebruik van de CSG-lanceerbasis, overeenkomstig de bepalingen van de in de preambule bedoelde Lanceervoertuigresolutie, 2005;

n. de Directeur-Generaal van het Agentschap de door hem benodigde inzage en controlerechten met betrekking tot de leverancier van lanceerdiensten en zijn leveranciers te verlenen, met name wat betreft de jaarlijkse exploitatiekosten en opbrengsten van elk lanceervoertuig en de ontwikkeling van het bedrijfsplan, zodat hij het mandaat dat hem ingevolge deze Verklaring en het ESA-Verdrag is toegekend kan uitvoeren, en de in het bovenstaande artikel II.4 voorziene informatie en rapporten kan verstrekken;

o. bij de uitoefening van zijn verantwoordelijkheden bij het op de markt brengen van de lanceervoertuigen, in zijn betrekkingen met derden, afnemers en het publiek, de nadruk te leggen op het Europese en multilaterale karakter van de ontwikkeling en exploitatie van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen, door met name op schriftelijk en audiovisueel materiaal melding te maken van het feit dat de desbetreffende ontwikkelingsprogramma's door het Agentschap zijn uitgevoerd en door de aandacht te vestigen op de rol die de Partijen bij deze Verklaring bij deze ontwikkeling hebben gespeeld;

p. het Agentschap en de Partijen bij deze Verklaring, met voorrang boven andere afnemers, de voor lancering noodzakelijke diensten en lanceergelegenheden te verlenen op de volgende voorwaarden:

- het Agentschap en de Partijen richten hun verzoek om diensten tot de leverancier van lanceerdiensten naargelang hun behoefte, waarbij zij kosteloze opties nemen; in het geval van een conflict inzake voorrang tussen het Agentschap en een Partij geniet het Agentschap voorrang; in het geval van een conflict inzake voorrang tussen de Partijen, genieten de Partijen die deelnemen aan het desbetreffende lanceervoertuigontwikkelingsprogramma van het Agentschap voorrang;

- indien een andere afnemer om een optie verzoekt waarvoor een vergoeding verschuldigd is, of indien hij een definitieve opdracht wil plaatsen met betrekking tot een kosteloos door het Agentschap of een Partij gereserveerde lanceergelegenheid, kan het Agentschap of de betrokken Partij zijn of haar kosteloze optie omzetten in een optie waarvoor een vergoeding verschuldigd is, of in een definitieve opdracht, en zijn of haar voorrang behouden;

- de overeenkomsten tussen het Agentschap en Arianespace bevatten een standaardclausule, die in de verkoopcontracten voor de lanceringen dient te worden opgenomen en die de te volgen procedure omschrijft in geval van het voorbij laten gaan van een geschikte lanceergelegenheid;

q. elke andere verbintenis aan te gaan die nodig mocht zijn om de taken waarmee hij is belast te implementeren. Geen van de bepalingen van de Verklaring mag worden uitgelegd als een verzoek aan de leverancier van lanceerdiensten om een activiteit te ondernemen die tot aanhoudende financiële verliezen zou leiden.

2. De Partijen nemen er nota van dat ESA de leverancier van lanceerdiensten, wanneer nodig ten behoeve van de exploitatie van de lanceer-

voertuigen, het volgende ter beschikking stelt:

- kosteloos, de technische productiespecificaties voortvloeiend uit de ontwikkelingsprogramma's van elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen, als basis voor het uitvoeren van de desbetreffende exploitatiefase;

- kosteloos, de voorzieningen, de uitrusting en de gereedschappen die in het kader van de ontwikkelingsprogramma's van elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en van het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd, zijn verkregen, en waarvan het Agentschap de eigenaar is. Deze bezittingen mogen, in overeenstemming met de leverancier van lanceerdiensten, tevens beschikbaar worden gesteld aan diens leveranciers;

- kosteloos, de hem toekomende rechten ter zake van de intellectuele eigendom, voortvloeiend uit de ontwikkelingsprogramma's van elk van de door ESA ontwikkelde lanceervoertuigen en uit het programma voor het Sojoez-lanceervoertuig dat vanaf CSG wordt geëxploiteerd; de leverancier van lanceerdiensten heeft kosteloos toegang tot de technische gegevens waarover het Agentschap beschikt en die voortvloeien uit de genoemde programma's.

3. De leverancier van lanceerdiensten en het Agentschap onderhouden een actieve dialoog teneinde te controleren of de doelstellingen van de ontwikkelingsprogramma's voor lanceervoertuigen die in het kader van het Agentschap worden uitgevoerd, rekening houden met voorzienbare ontwikkelingen op de markt voor lanceerdiensten.

IV.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE VEROORZAAKT DOOR EEN LANCERING

Met inachtneming van de verplichtingen van de leverancier van lanceerdiensten als voorzien in het bovenstaande artikel III:

a. komen de Partijen bij deze Verklaring overeen dat in het geval dat gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door een lancering van een Ariane-lanceervoertuig die door de leverancier van lanceerdiensten tijdens de exploitatiefase vanaf het CSG is uitgevoerd, de Franse Regering verantwoordelijk is voor de betaling van de eventueel toegekende schadeloosstelling;

b. nemen de Partijen bij deze Verklaring nota van de aansprakelijkheidsbeginselen vervat in de Lanceervoertuigresolutie, 2005, ter zake van alle door het Agentschap ontwikkelde lanceervoertuigen niet zijnde de Ariane, en komen zij overeen dat in het geval dat gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door een lancering van een Vega-lanceervoertuig die door de leverancier van lanceerdiensten tijdens de exploitatiefase vanaf het CSG is uitgevoerd, de Franse Regering verantwoordelijk is voor de betaling van een derde van de eventueel toege-

kende schadeloosstelling en het Agentschap verantwoordelijk is voor de resterende twee derden; ten behoeve van een dergelijk lanceervoertuig sluiten de lidstaten van het Agentschap die deelnemen aan de desbetreffende ontwikkelingsprogramma's van het Agentschap de overeenkomstige exploitatieovereenkomst, zoals bedoeld in de preambule, waarin het delen van de aansprakelijkheid van het Agentschap wordt geregeld in overeenstemming met de Lanceervoertuigresolutie, 2005; het is wel te verstaan dat geen enkele andere lidstaat van het Agentschap gehouden is enig deel van deze twee derden te betalen;

c. komen de Partijen bij deze Verklaring overeen dat in het geval dat gerechtelijke procedures aanhangig worden gemaakt door personen die schade hebben geleden door een lancering van een Sojoez-lanceervoertuig die door de leverancier van lanceerdiensten tijdens de exploitatiefase vanaf het CSG is uitgevoerd, de Franse Regering ten opzichte van ESA en de Partijen bij deze Verklaring verantwoordelijk is voor de betaling van de eventueel toegekende schadeloosstelling;

d. nemen de Partijen bij deze Verklaring nota van de in de preambule bedoelde wettelijke aansprakelijkheid van het Agentschap en komen zij overeen dat de onderdelen a, b en c van artikel IV niet van toepassing zijn in gevallen waarin het Agentschap de afnemer van de leverancier van lanceerdiensten is en wordt vastgesteld dat de schade veroorzaakt werd door een satelliet van het Agentschap;

e. komen de Partijen bij deze Overeenkomst overeen dat de verantwoordelijkheden van de Franse Regering ingevolge onderdelen a, b en c van artikel IV niet van toepassing zijn indien de schade is veroorzaakt door het opzettelijk handelen of nalaten van het Agentschap, zijn werknemers of zijn lidstaten (uitgezonderd de Franse Staat en de publiekrechtelijke lichamen die onder zijn gezag vallen), en dat de verantwoordelijkheden van het Agentschap ingevolge onderdeel b van dit artikel niet van toepassing zijn indien de schade is veroorzaakt door het opzettelijk handelen of nalaten van de Franse Staat of de publiekrechtelijke lichamen die onder zijn gezag vallen.

V.

INWERKINGTREDING, WERKINGSDUUR, HERZIENINGEN EN GELDIGHEID

1. De Republiek Oostenrijk, het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Republiek Finland, de Franse Republiek, de Bondsrepubliek Duitsland, de Helleense Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Noorwegen, de Portugese Republiek, het Koninkrijk Spanje, het Koninkrijk Zweden, de Zwitserse Bondsstaat, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, lidstaten van het Europees Ruimte-Agentschap, kunnen vanaf 30 maart 2007 Partij worden bij deze Verklaring door de Directeur-Generaal van het Agentschap

schriftelijk ervan in kennis te stellen dat zij ermee instemmen Partij te worden. Deze Verklaring treedt in werking zodra twee derde van de lidstaten van het Agentschap de Directeur-Generaal van het Agentschap schriftelijk ervan in kennis stellen dat zij ermee instemmen Partij te worden. Na de inwerkingtreding kan elk van de bovengenoemde ESA-lidstaten Partij worden bij deze Verklaring door de Directeur-Generaal van het Agentschap schriftelijk ervan in kennis te stellen dat hij ermee instemt Partij te worden. Deze Verklaring treedt voor dergelijke lidstaten in werking 30 dagen na de datum waarop zij de Directeur-Generaal van het Agentschap ervan in kennis hebben gesteld dat zij ermee instemmen Partij te worden.

2. Na de inwerkingtreding ervan staat deze Verklaring open voor toetreding door elke nieuwe Staat die lid wordt van het Europees Ruimteagentschap en hierom verzoekt. Een dergelijk verzoek om toetreding wordt gericht aan de Directeur-Generaal van het Agentschap en vereist de instemming van alle Partijen bij deze Verklaring. Deze Verklaring treedt ten aanzien van een lidstaat die ertoe is toegetreden in werking 30 dagen na de datum waarop hij de Directeur-Generaal van het Agentschap in kennis stelt van zijn toetreding.

3. Op voorwaarde dat aan de in het eerste lid van dit artikel vervatte voorwaarde is voldaan, is deze Verklaring van toepassing vanaf 1 januari 2009 tot en met ultimo 2020. De bepalingen van deze Verklaring blijven ook na de vervaldatum van toepassing teneinde, al naargelang van toepassing, de uitvoering van lanceercontracten die de leverancier van lanceerdiensten tot en met ultimo 2020 afsluit, mogelijk te maken. De Partijen bij deze Verklaring nodigen de Directeur-Generaal van het Agentschap uit in 2014 een vergadering van de Partijen te beleggen om de voortgang van de implementatie van de Verklaring te evalueren alsmede de passende maatregelen die genomen moeten worden.

4. De Partijen bij deze Verklaring plegen tijdig, en ten minste twee jaar voor het verstrijken van de geldigheidsduur van deze Verklaring, onderling overleg over de voorwaarden voor de vervanging ervan.

5. De Partijen bij deze Verklaring komen, op verzoek van ten minste vier van hen, bijeen om de bepalingen van deze Verklaring en de implementatie ervan te toetsen. In het kader van deze toetsingen kan de Directeur-Generaal van het Agentschap of enige Partij de Partijen bij deze Verklaring voorstellen doen tot aanpassing van de inhoud van deze Verklaring. Wijzigingen van de bepalingen van deze Verklaring worden aangenomen na de eenparige aanvaarding ervan door de Partijen bij deze Verklaring.

6. De bepalingen van deze Verklaring hebben slechts tot doel de relatie tussen de Partijen erbij te regelen; de overeenkomsten die een Partij bij deze Verklaring mogelijk met derden is aangegaan vóór de inwerkingtreding van deze Verklaring als voorzien in het bovenstaande artikel V.1, worden er niet door aangetast of gewijzigd; de bepalingen worden

niet aangetast of gewijzigd door de overeenkomsten die een Partij bij deze Verklaring mogelijk met derden is aangegaan na de inwerkingtreding van deze Verklaring.

VI.

GESCHILLEN

Elk geschil dat tussen twee of meer Partijen ontstaat met betrekking tot de uitlegging of uitvoering van deze Verklaring en dat niet wordt geregeld door tussenkomst van de Raad van het Agentschap, wordt geregeld in overeenstemming met de bepalingen van artikel XVII van het ESA-Verdrag.

Het oorspronkelijke exemplaar van deze Verklaring, GEDAAN te Parijs op 30 maart 2007, waarvan de Engelse, de Franse en de Duitse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd in het archief van het Europees Ruimte-Agentschap, dat voor eensluidend gewaarmerkte afschriften daarvan zal doen toekomen aan alle Partijen.

D. PARLEMENT

De Verklaring behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan de Verklaring kan worden gebonden.

E. PARTIJGEGEVENS

Kennisgeving van instemming met de Verklaring is voorzien in artikel V, eerste lid.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van de Verklaring zullen ingevolge artikel V, eerste lid, van de Verklaring in werking treden zodra twee derde van de lidstaten van het Europees Ruimte-Agentschap de Directeur-Generaal van het Agentschap schriftelijk van de instemming met de Verklaring in kennis heeft gesteld.

Indien de Verklaring vóór 1 januari 2009 in werking is getreden, zal hij ingevolge artikel V, derde lid, pas van toepassing zijn vanaf die datum.

J. VERWIJZINGEN**Verbanden**

De Verklaring dient ter opvolging van:

- Titel : Verklaring van bepaalde Europese Regeringen inzake de produktiefase van de Ariane-draagruket; Parijs, 7 juni 2001
 Tekst : *Trb.* 2001, 166 (Engels)
 Laatste *Trb.* : *Trb.* 2006, 192

Overige verwijzingen

- Titel : Overeenkomst tussen bepaalde Europese Regeringen en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van het Ariane draagruketprogramma; Neuilly-sur-Seine, 21 september 1973
 Tekst : *Trb.* 1974, 192 (Engels, Frans en vertaling)
 Laatste *Trb.* : *Trb.* 1980, 4
- Titel : Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentchap; Parijs, 30 mei 1975
 Tekst : *Trb.* 1975, 123 (Nederlands, Engels en Frans)
 Laatste *Trb.* : *Trb.* 2004, 286
- Titel : Verdrag inzake de beginselen waaraan de activiteiten van Staten zijn onderworpen bij het onderzoek en gebruik van de kosmische ruimte, met inbegrip van de maan en andere hemellichamen; Londen/Moskou/Washington, 27 januari 1967
 Tekst : *Trb.* 1967, 31 (Engels, Frans en vertaling)
 Laatste *Trb.* : *Trb.* 1990, 87
- Titel : Overeenkomst inzake de internationale aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door ruimtevoorwerpen; Londen/Moskou/Washington, 29 maart 1972
 Tekst : *Trb.* 1979, 20 (Engels, Frans en vertaling)
 Laatste *Trb.* : *Trb.* 1990, 89
- Titel : Overeenkomst inzake de registratie van in de kosmische ruimte gebrachte voorwerpen; New York, 12 november 1974 (ondertekend op 14 januari 1975)
 Tekst : *Trb.* 1979, 19 (Engels, Frans en vertaling)

211

32

Laatste *Trb.* : *Trb.* 1990, 90

Uitgegeven de zesde november 2007.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

M. J. M. VERHAGEN

TRB4579
ISSN 0920 - 2218
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2007